

- 5) підвищення інвестиційної привабливості та покращення інвестиційного клімату регіону для інших компаній;
- 6) підтримка та розвиток підприємств малого та середнього бізнесу.

Список використаних джерел

1. *Act responsibly – why CSR pays off (practical examples of companies at work)* [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.csr-weltweit.de/uploads/tx_jpdownloads/DEG_Act_responsibly_en.pdf.
2. *Баюра Д. Соціальне інвестування як вищий рівень корпоративної соціальної відповідальності* [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/tppe/2014_24/Zb24_27.pdf.
3. *Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: монографія / [А.М. Колот, О. А. Грішнова та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Колота. – К.: КНЕУ, 2015. – 501 с.*

Марія ЗУБАЧ

Науковий керівник

канд. екон. наук, доцент Мазур В. С.

Тернопільський національний
економічний університет

ЗРОСТАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПРАЦІ – ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

В умовах економічного розвитку України, та переходу на новий рівень ринкових економік діяльність підприємств є тісно пов'язаною зі зростання ефективності праці як рушійною силою зростання діяльності підприємства, зростання його конкурентоспроможності з іншими підприємствами.

Проблема аналізу ефективності праці на даний час знаходиться на стадії розвитку адже до цього моменту цьому елементу, як окремій важливій складовій не надавали дуже великого значення, проте намагались збільшити ефективність праці як окремого працівника так і підприємства в цілому.

Вагомий внесок у розвиток питання щодо ефективності праці зробили у своїх дослідженнях такі вчені як: Ставицький А.В., він досліджував моделі впливу заробітної плати на ефективність праці. Українські науковці Богачев О.С. [1, с.34], Семикіна М.В. [2, с.89], Гамова О.В. [3, с.125] досліджували взаємозв'язок між витратами на оплату праці та її ефективністю. Харазішвілі Ю. та Дмитренко Н. [4, с.285] в своїх дослідженнях про державне регулювання заробітної плати виділили той рівень заробітної плати при якому у працівників може проявитися негативне відношення до своїх трудових обов'язків.

Більшість науковців у своїх дослідженнях щодо зростання ефективності праці дійшли висновку, що одним із шляхів для його досягнення повинно виступати формування справедливої структури оплати праці за рахунок корегування постійної заробітної плати з урахуванням цінності робочого місця

кожного працівника. Відповідно до цього твердження, чим цінніша посада на підприємстві тим вищий основний заробіток, а відповідно і ефективність праці працівника, який займає дану посаду є більшою [5].

Зрозуміло, що висока кваліфікація менеджерів необхідна для успішної роботи, однак не є достатньою в сучасних умовах. Нині є також необхідними програми підготовки у сфері психології, що допомагають розвинути навички формування єдиної команди. Крім того, загострення конкурентної боротьби вимагає від менеджерів не стільки навичок кількісної оцінки явищ, скільки постійного пошуку нових нестандартних шляхів вирішення безпрецедентних завдань [6].

Ефективність праці – це є саме її результативність. Воно відображає співвідношення обсягу вироблених матеріальних і нематеріальних благ та кількості затраченої на це праці.

Зростання ефективності праці забезпечує підвищення реального продукту і доходу відповідно. А тому воно є дуже важливим показником економічного зростання країни. Оскільки збільшення сукупного продукту розрахунках на душу населення означає підвищення рівня споживання, а отже, і рівня життя, то економічне зростання на основі підвищення продуктивності праці стає однією з головних цілей [7, с.48].

Ефективність праці є багатоаспектною економічною категорією. Кожен з цих аспектів розкриває її окремі сутнісні сторони і виражається у менш ємних категоріях: «продуктивність праці», «якість праці», «результативність праці».

Ефективність праці підвищується при зниженні вартості продукції. Основними факторами її зростання є: техніко-технологічні, трудові, наукові, інформаційні, природні, організаційно-економічні та фактори, які належать до відносин економічної власності та господарського механізму: власницькі, управлінські та структурні.

За визначенням К.Маркса, зростання продуктивності праці полягає в тому, що частка затрат живої праці продуктах зменшується, а частка затрат минулої праці (втіленої в засобах виробництва) – збільшується, але так, що загальна сума праці в кожній одиниці продукту зменшується [8].

Отже зростання ефективності праці можливе при впровадження нової техніки на підприємствах, новітньої технології, підвищення професійно-кваліфікаційного рівнів людини-працівника, поліпшення умов праці, розвиток здібностей працівників, впровадження новітніх систем зв'язку, отримання та використання різних видів нової інформації, інформатизація праці, удосконалення господарського механізму, впровадження нових форм та методів організації виробництва і праці. Найвищі результати у сфері поліпшення ефективності праці можуть бути досягнуті за комплексного використання перелічених факторів [9, с.225].

Основною проблемою підвищення ефективності праці, полягає в досягненні певної мети з мінімальними затратами праці. Кожен суб'єкт і суспільство в цілому ставлять перед собою мету проте для них усіх є спільне – намагання досягти даної мети з мінімальними зусиллями.

У разі постійних змін в економіці підприємство в умовах ринку аби відповідати вимогам покупців, успішно конкурувати, має адаптуватися або, навіть, випереджати певні зміни. На необхідність такої адаптації вказував ще І. Ансоф розглядаючи рівні турбулентності зовнішнього середовища та

відповідні ним необхідні дії підприємства. В сформованих умовах бізнесу традиційні методи управління підприємством мало підходять у швидкозмінному конкурентному середовищі на зовнішньому та внутрішньому ринках. Оптимальним процесом, який направлений на виживання й стабільне функціонування підприємства в подібних умовах є розвиток. У зв'язку з цим розвиток є важливою умовою ефективності життєдіяльності вітчизняних підприємств (організацій) в конкурентній боротьбі [10, с.88].

Список використаних джерел

1. Богачев О.С. Дослідження взаємозв'язку продуктивності та оплати праці в Україні / О.С.Богачев // Вісник економічної науки України. – 2009. – №1. – с.33–36.
2. Семикіна М.В. Підвищення продуктивності праці в контексті стратегічних завдань розвитку національної економіки / М.В.Семикіна // Экономика и управление/ – 2010/ – №3-4. – С. 88–89.
3. Гамова О.В. Методичні засади кількісної оцінки ефективності праці на промисловому підприємстві / О.В.Гамова // Економічний вісник Донбасу. – 2010. – №2.Т.2. – С.167–170.
4. Сукач О.О. Аналіз впливу факторів ефективності праці на підприємстві / О.О.Сукач // Наука й економіка. – 2014. – №3. – с.282–288.
5. Ставицький А.В. Моделі впливу заробітної плати на ефективність праці [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.slideshare.net/KyivSchoolofEconomics/ss-57919790>.
6. Мазур В.С. Розвиток підприємства – ефективний інструмент сучасного управління / В.С. Мазур // Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe #8, 2016. – С .107–111
7. Грیشнова О.А. Економіка праці та соціально-трудова відносина: Підручник / О.А.Гамова – 2015. – 215с.
8. Тарасевич В.М. Історія економічних вчень. Карл Маркс (1818-1883) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/glavy/55335-karl-marks-1818-1883.html>.
9. Турчина В. М. Дослідження факторів впливу на ефективність праці / В. М. Турчина // Економіка та підприємництво : зб. наук. пр. молодих учених та аспірантів / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана»; відп. ред. С. І. Дем'яненко. – Київ : КНЕУ, 2008. – Вип. 20. – С. 220–229.
10. Мазур В.С. Розвиток підприємства – ефективний інструмент сучасного управління / В.С. Мазур // Сборник публикаций мультидисциплинарного научного журнала «Архивариус» по материалам XV международной научно-практической конференции 2 часть: «Наука в современном мире» г. Киева: сборник со статьями (уровень стандарта, академический уровень). – К.: мультидисциплинарный научный журнал «Архивариус», декабрь 2016. – С.88–98. [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.archivarius.org.ua.